

המקורבים

בשבת אין לברור את העלון אלא על-מנת לקרוא ממנו מיד אפילו מעט

בס"ד גליון סב' פרשת וישלח ה'תש"פ

גליון שבועי להניכי הישיבות בני התורה המקורבים לאורו של רבינו הקדוש מוהר"ן מברסלב זיע"א

דבר העורך

שלום לקוראנו הנכבדים!

בגליון שלפנינו נפתח במדור מתחדשים עם השיר החדש של המוזיקאי דוד חכם הרפון; נעבור למאמר נפלא על הפרשה במדור פשט ופנימיות (מומלץ גם לשמוע את השיעור מתוך קו המקורבים); לאחר מכן נכנס למדור ללכת עם תורה - ניצוצות אורה בהכנת תורת רבינו הקדוש - ממושיכים עם תורה זו; במדור הכהיר שער ברסלב נמשיך בסידרה החדשה והנפלאה בעניין השילוב בין דרך ברסלב לדרך ליטא, הילכו שניהם יהודיו? והשבוע ממה חששו מתנגדי החסידות, והאם הששות אלו קיימים בדרך ברסלב; נסיים עם מאמר הכנה להנכחה באדיבות ארגון 'הקבוצ'.

ברוך ה' אנו זוכים להוציא את העלון זה השנה השנייה. פנינו להרחבת העלון ולשיפורו לשביעות רצון קוראנו הנאמנים. לצורך כך אנו נשמח לקבל את הארותיכם והערותיכם בנוגע לכל חלק מהעלון. אנו מעוניינים לחזק את ההפצה ברחבי הארץ. לכן נבקש בזאת מכל המעוניין להיות מפיץ בשכונה וישיבה וכולל בית הכנסת שלו - נא לעדכן אותנו. אפשר גם להשאיר הודעה בקו.

חדש! ניתן לעשות מנוי שבועי לעלון דרך מכשירי 'קהילות' בכתי הכנסת. קופת 'עלמא דאורייתא'.

בברכת חורף בריא גדוש עליה והצלחה!!

העורך

השיעורים הקבועים

השיעורים הקבועים לשבת פרשת וישלח ולשבוע פרשת וישב						
יום	חדש כסלו	הדף היומי מסכת נדה	משנה ברורה עמוד היומי 'דרשו'	ליקוטי ח"ב מוהר"ן	ליקוטי הלכות חלק ז	העמוד היומי תיקוני הזוהר
ז	טז	נג	חזרה	יג	רלה	קיד:
א	יז	נג	תמח, ג	יג	רלו	קטו:
ב	יח	נד	תמח, ג	יד	רלו	קטז:
ג	יט	נה	תמח, ג	יד	רלה	קטז:
ד	כ	נו	תמח, ג	טו	רלט	קטז:
ה	כא	נז	תמח, ג	טו	רמ	קז:
ו	כב	נח	חזרה	טז	רמא	קז:

התורה הנלמדת בחבורת 'תמימי דרך' העולמית: ליקוטי מוהר"ן, חלק ראשון, תורה יד.

חדשות המקורבים

המוזיקאי דוד חכם הרפון באלבום חדש:

שיריו של רבו הרב ישראל יצחק בזאנסון שליט"א

הרב ישראל יצחק בזאנסון שליט"א רב קהילת "שיר חדש" בתל אביב, מוכר בזכות ספריו הנפלאים: אומץ, התבודדות, געגועים אדרכא ועוד, כמובן מהמכון החשוב שהוא הקים "פאר הליקוטים" שזכה להערכה רבה בקהל הלומדים.

כולם בוודאי מכירים את הציורים הנהדרים שהרב בזאנסון מצייר ומעטרים את קירותיהם של יהודים ברחבי העולם, ובימים אלו נחשף עוד צד באישיותו הייחודית. הרב בזאנסון כמשך תקופה ארוכה הקליט את עצמו, עם מכשיר הקלטה פשוט, לפעמים היו הניגונים יורדים מתוך הלימוד לפעמים בשעה שמצייר ולפעמים ככה סתם בלי שום התראה, הרב הקליט למעלה מ-100 ניגונים ללא כוונה ותכנון לעשות דיסק מהניגונים שלו, פשוט הקליט לעצמו כדי שלא ישכח.

תלמידו של הרב, המוזיקאי דוד חכם הרפון, לקח את מכשיר ההקלטה של הרב בחר מתוכם עשרה ניגונים, ניקח אותם מרעשי רקע, ובמלאכת מחשבת עטף את הניגונים הייחודיים האלה, בהפקה מוזיקלית עשירה, ועם שלל נגנים ביניהם נגן הגיטרה עמית יצחק, הפסנתרן יונתן ניצן, כלי נשיפה, כינורות, תופים ועוד ממיטב הנגנים בארץ, וגם, מקהלת ילדים ומבוגרים, חברי קהילת שיר חדש.

את הדיסק הזה עשה דוד חכם הרפון בהפתעה גמורה לרב, ורק כשהיציאה הייתה מוכנה הוא השמיע לרב את הדיסק, מיותר לתאר את ההתרגשות שהייתה לרב, אך ממכשיר הקלטה קטן אפשר לחולל ממש מהפכה, ובימים אלו מוגש האלבום 'קולמוס', יצירה יהודית מאוד, עשירה מאוד, עשרה ניגונים של הרב בזאנסון, כולם ללא מילים למעט הניגון האחרון שבדיסק שהרב הלחין על הפיוט 'שלוש עליכם' ואתם מוזמנים להאזין לו.

ניתן לשמוע את השיר בקו המקורבים בשלוחה: 82.

פשט ופנימיות	ללכת עם תורה	שער ברסלב	הכנה להנכחה	קו המקורבים
❖ ❖	❖ ❖	❖ ❖	❖ ❖	❖ ❖
עמוד 2	עמוד 4	עמוד 6	עמוד 7	עמוד 3

עלון 'המקורבים' ©

ליצירת קשר, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון באימייל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגליון פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331 והשאיירו הודעה בשלוחה: 72 או לאימייל:

E0773140331@GMAIL.COM

ניתן לתרום (וכן לקבל את הגליון עד לביתכם) דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ! וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11818 (בכל האופנים יש לציין: עבור עלון המקורבים, וכשהתרומה היא דרך הטל' יש להשאיר הודעה לאחר מכן בקו המקורבים הנ"ל בשלוחה 72 על סך התרומה, ושאייר מיועדת לעלון זה) תזכו למצוות!

נשמח לקבל כל חומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימייל הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומיקום עיר! (אפשר שם וכתובת בדוויים, ולציין זאת), עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

~ הנהגת יעקב מול עשיו ~

ועל כל פנים אחר שכבר פנה אליו הוצרך להילחם בו, וכאן יש חילוק בדרכי המלחמה בין זמן הגאולה לבין זמן הגלות. בזמן הגאולה – הדרך הוא להילחם בו בפירוש בכח ובגבורה ולהכניע אותו, וכמו שכתוב 'ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו', אך בזמן הגלות – אי אפשר להילחם עמו בגלוי ולנצחו, ולכך דרך המלחמה מורכבת משתי הפכים; מצד אחד – צריך להראות לו הכנעה ושפלות כאילו הוא נכנע אליו, ומצד שני – צריך להיות חזק בפנימיותו שלא להיכנע אליו חלילה, ואדרבה, לרמוז לו שאינו הושש ממנו.

ולכן לאורך כל דברי הפרשה התנהג בשתי הדרכים כאחד: מצד אחד הראה לו (בגלוי) שפלות והכנעה – ולכן כינהו 'אדוני עשיו' 'עבדך יעקב', ושלח לו דורון ומנחה כדי לכבדו, וגם הראה לו כאילו לא נתקיימו הברכות של יצחק ויובנה נתכוון להראות לו שהמכירה של הבכורה לא חלה, וממילא הברכות ששייכים אל הבכור נשארו אצל עשיו (כלי יקר), ומצד שני הראה לו (ברמוז) שהוא חזק ואינו הושש ממנו – ולכן שלח מלאכים ממש, ורמז לו 'תרי"ג מצוות שמרתי', וגם רמז לו גודל העשירות שיש לו.

ואחר כך כשפגש אותו גם כן התנהג בשתי הפכים אלו; כלפי חוץ – השתחוה לו יחד עם כל נשיו ובניו, והתחנן לו שיקבל ממנו המנחה כיון שהוא כבוד עבדו לפגוש בו, וגם לא רצה 'להטריחו' להתלוות אליו, והבטיח לבוא אליו אל מקומו לבקרו ולכבדו. וכלפי האמת – השתחוה אל השכינה (זוה"ק), ורמז לו שאינו זקוק לו כלל, ושלעתידי לבוא אליו להילחם בו ולהכניעו.

אלו הם שני הדרכים העיקריים שהשתמש בהם, שהם דורון ומלחמה כאחד; דורון – כלפי חוץ, ומלחמה כלפי האמת. וכל זה עשה על ידי תפילה, כשגם בתוך התפילה – הזכיר מצד אחד ההבטחות שיש בידו, שהם 'הכח' שלו, ומצד שני הוצרך לבקש רחמים מהמת שבעת הגלות אין לו אפשרות להראות הכח שלו בגלוי.

הרהבת הדברים – אור החיים

בדברי האור החיים הקדוש מבאר באופן אחר קצת, ולדבריו הקדושים – עשיו בעצמו התנהג בדרך של רמאות, כאשר מצד אחד הראה עצמו כ'אחיו' ומצד שני התכוון להילחם בו כ'עשיו'. וזה מה שסיפרו המלאכים ליעקב אבינו כשאמרו לו 'באנו אל אחיך אל עשיו' – כלומר, שמראה עצמו כאוהב אבל באמת הוא בא להילחם.

ולכן שלח יעקב מלאכים ממש כי רק הם יכולים להבחין בכך, וכאשר סיפרו לו שכך הם פני הדברים – הכין עצמו להתנהג כראוי למצב כזה, ולכן עשה את כל הסדר הזה – כאשר בין יעקב ובין עשיו מדברים ביניהם בשתי לשונות; כלפי חוץ – הם מדברים ומתנהגים כידידים, וכלפי האמת – הם מתכוונים להילחם זה בזה.

ובזה מובן יותר המשך הפרשה כשפגשו זה בזה. כאשר עשיו 'נושק' ליעקב ומתכוון 'לנשוק' אותו, וכן כששואל אותו 'מי לך כל המחנה הזה' כוונתו בפשטות לנושאי המנחה, אך מרמוז על המלאכים שהיכו אותו. וכן כשהוא מציע לו ללוותו או להשאיר עמו אנשים משלו – כלפי חוץ נראה כאחווה וכלפי האמת הוא כדי לשלום עליו. ויעקב השיב לו כאוולתו – ועל כל אחד מהדברים ענה על זה הדרך ממש.

וגם זה מבטא את המחלף של הגלות, כאשר הטוב והרע מעורבים ועשיו אינו מתגלה ברעתו ורשעותו – אלא מראה עצמו כאוהב וכוונתו כדי לתפוס את הטוב ולשלום עליו. אך לעתיד יתגלה היטב הטוב והרע, ואז על ידי זה בעצמו יהיה הכנעתו של עשיו.

פרשת 'וישלח' היא סיום הסיפור של יעקב אבינו (ובפרשיות שאחר כך, אף שנזכר גם יעקב אבינו – עיקר הסיפור הוא על יוסף והשבטים), ואחר שסיפרה התורה בפרשת 'ויצא' את המלחמה של יעקב עם לבן, הולכת ומספרת עתה את המלחמה בין יעקב לעשיו.

ידוע מדברי חז"ל (ב"ר עה, טו) והספרים (רמב"ן, הגר"א ועוד), שפרשה זו מרמזת על הגלות, והיא מלמדת כיצד צריך להתנהג מול עשיו בזמן שלטונו ומלכותו, בפרט בעקבתא דמשיחא. וכן היא מרמזת על מלחמת האדם מול היצר הרע, וכפי שיתבאר בעז"ה.

* * *

באופן כללי התנהג יעקב אבינו בשלשה דרכים; דורון, תפילה ומלחמה, כמו שכתב רש"י. ומבואר מזה שכך היא הדרך להתנהג מול הגויים, וכמו שכתב הרמב"ן: "נכתבה פרשה זו להודיע כי הציל הקב"ה את עבדו וגאלו וכו' ויש בה עוד רמז לדורות – כי כל אשר ארע לאבינו עם עשיו אחיו יארע לנו תמיד עם בני עשיו, וראוי לנו לאחוז בדרכו של צדיק שנזמין עצמנו לשלשת הדברים שהזמין הוא את עצמו; לתפילה, ולדורון, ולהצלה בדרך מלחמה לברוח ולהינצל".

ואם כן יש לנו ללמוד מהות שלשת הדברים הללו, כדי לידע איך להתנהג בזה. אך תחילה יש להקדים כמה עניינים תמוהים לכאורה שהיה בכל מהלך הדברים בכלל, ובכל אחד משלשת הדברים בפרט, ומתוך כך נבוא להבין איך לזכות בזה למועשה.

באופן כללי יש לתמוה: א. מדוע הוצרך לחזר אחר עשיו. ב. מדוע שלח 'מלאכים ממש'. ג. מה שכתוב 'עם לבן גרתי', ויהי לי שור וחמור' – תמוה מה בא לומר בזה. ד. בדברי רש"י מבואר שהוכיח לו בכמה ראיות שלא התקיימו הברכות, והוא תמוה מאד וכי בא להטיל דופי חם ושלום בברכותיו של יצחק, ואיזה נחמה יש בזה לעשיו. ה. מהם הלשונות הכפולים 'אחיך' ו'עשיו' החוזרים על עצמם לאורך דברי הפרשה כמה וכמה פעמים [אל עשיו אחיו, אל אחיך אל עשיו, מיד אחי מיד עשיו].

ובעניין שלשת הדברים, יש להבין: דורון – מה עניין הדורון, ומדוע דווקא המספרים הללו, ומה עניין הריווח בין עדר לעדר, וצריך להבין כל הויכוח שהיה בין יעקב לעשיו אם לקחת את הדורון או לא. תפילה – מצד אחד מזכיר ההבטחות שהבטיח לו השם יתברך, ומצד שני מבקש רחמים ונראה לכאורה שאינו סומך על ההבטחה (ואחר שמבקש רחמים מזכיר שוב ההבטחה). מלחמה – 'אם יבא עשיו אל המחנה האחת והכהו, והיה המחנה הנשאר לפליטה', מניין לו, ושמא חם ושלום יכה את שניהם.

להלן בעז"ה נבאר תחילה מהלך הדברים בדרך הפשט, ואחר כך נבאר בדרך הפנימיות.

ביאור פשט – רש"י והרמב"ן

פשטות הדברים הוא, שיעקב אבינו רצה לבדוק מהו יחסו של עשיו אליו, ולכך שלח מלאכים לשאול בשלומו, ולבדוק אם הוא 'אחיו' או 'עשיו'. והם באו אליו והודיעוהו שאינו 'אחיו' אלא 'עשיו', והוא הולך לקראתו להילחם בו.

ובאמת לכאורה לא הוצרך יעקב אבינו לפנות אליו, וכמבואר בדברי חז"ל (ב"ר עה, ג) שדרשו על זה הפסוק 'מחזיק באזני כלב עובר'. ורק משום שפנה אליו התעורר השנאה מחדש ואז הוצרך לכל התחבולות הללו. ועל כך כתב הרמב"ן, שכך היה גם תחילת גלות אדם, שהתחיל על ידי שמלכי בית שני באו בכרית עם הרומיים, ועל ידי כך נתגלגל נפילתם בידם.

ועל זה צריך להשתמש בשלשת העצות:

תפילה – א. צריך לבקש רחמים מהשם יתברך, כי אלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו. ב. צריך לפרש שיחתו היטב ולבקש 'הצילני נא מיד אחי מיד עשוי' היינו משני דרכי היצר, הן 'אחי' והן 'עשוי'. ג. בעת התפילה אסור לבקש מחמת 'זכויותיו' ואלא רק במלחמה כנגד הרע – אז צריך לזכור את זכויותיו וכוהותיו, אלא רק כמתנת חנם (ליקוטי מוהר"ן סימן כ). ד. יהד עם זאת צריך להזכיר לעצמו טובותיו של השם יתברך, וגם להיות בטוח בהצלחתו.

מלחמה – המלחמה הוא חלק 'עשה טוב', שהוא עומד ממש לנגד הרע, והדרך לעשות זאת אינו בדרך מלחמה פנים בפנים אלא בדרך תחבולה. כי אם יחליט ללכת בדרך מסוים בדווקא – יכול להישבר מזה ויפול לגמרי מעבודת ה', ובשביל זה צריך לעשות שני מהנות ויותר, כלומר להכין לעצמו כמה וכמה דרכים כיצד לעבוד את השם יתברך. אך מצד שני צריך ליהרר מזה בעצמו – שלא ליפול לחלוקת העצה ולספיקות מה לעשות, אלא יעשה מה שביכולתו ויהיה סמוך לבו ובטוח שכל מה שעושה בעבודת ה' הוא טוב. וגם כשאינו יכול לעשות את מה שרוצה לכתחילה, יעשה מה שכן יכול, העיקר לחמוץ טוב ולשמוח בזה.

דורון – הדורון הוא חלק ה'סור מרע'. והיינו כשאנו עוסק להדיא בטוב, בתורה או תפילה ומצוות, אלא מתנהג בענייני העולם והולך כביכול בדרכו של 'עשוי'. אך כאן צריך להיות חכם ולראות איך שלא להכתיב אחריו לגמרי, ולא ליפול ברשתו – אלא לעבוד בזה את השם יתברך, ולמצוא שם את השם יתברך. ובשביל זה צריך לעשות ריווח בין עדר לעדר – לנסות לחטוף ולגזול טוב בכל פעם שיכול, וגם למצוא הרחבה בתוך כל הצרות והנפילות, ועל ידי זה למצוא את השם יתברך.

ויש עוד הרבה להאריך ולהרחיב בזה, כי כפרשה זו טמונים כל דרכי היצר ותחבולותיו, ומנגד – כל דרכי עבודת ה' והכנעת היצר, אך אין הגליון מספיק ותן לחכם ויחכם עוד.

המהלך הזה נשען על דברי רש"י והרמב"ן והאור החיים, אם כי יש כמה פרטים שהובאו בדבריהם שמשלימים העניין ולא הוזכרו כאן, וכן להיפך – יש כמה פרטים שהוזכרו כאן ולא הוזכרו בפירושו בדבריהם, וגם יש כמה פרטים בדבריהם שעדיין צ"ב – ואין כאן המקום לכל זה.

פנימיות העניין – קדושת לוי, ליקוטי מוהר"ן וליקוטי הלכות

אמנם פנימיות הפרשה מכארת את דרכי המלחמה עם היצר הרע.

היצר הרע נלחם עם האדם בשתי דרכים; בדרך של 'אח' ואוהב, ובדרך של 'עשוי' ושונא. כאשר בתחילה הוא מפתה את האדם להימשך אחר תאוותיו והכמותיו, כשהוא מראה לו שיהיה לו כל טוב, וכמתואר באריכות בספר משלי גדול פיתויו, ובוה הוא מראה עצמו כאח וכאוהב דהיינו כמי שדואג עבורו וחספן בטובתו.

יהד עם זאת, משתדל הבעל דבר להשכיח מהאדם כל הטובות שעשה עמו השם יתברך, ואדרבה, הוא מראה תמיד את כל הצרות והייסורים והקשיים שיש לו. וכך הוא מצייר את האמת כדבר רע ומצער, ואת השקר כדבר טוב ומענג.

ולפעמים מתלבש הוא בעצמו כמצוות, ומראה עצמו כאילו הוא מפתה אותו לעשות טוב, ואדרבה כמו שמסייע לו ללכת בדרכי עבודת ה', אך באמת הוא מתכוון לרע, כשכל דרכו הוא ריבוי אור שגורם שבירת הכלים, או שבאמת הוא עבירה ורק נדמה כמצוות, ואחר שנמשכים אחריו, הוא מתגלה בכל רעתו ורשעותו, כשפותח את ידו ומראה שאין בידו כלום, ומשאיר את האדם ריק מכל, ויהד עם זאת שובר את לבו ומראה לו כמה הוא רע ורשע ואין לו תקווה.

אלו הם מקצת מהדרכים שבהם משתמש הבעל דבר כדי להטעות את האדם ולהפילו, והם מבוארים לאורך הפרשה מתוך הנהגת עשוי, שדיבר אליו בדרך כבוד ונשק לו, וגם הראה עצמו כמי שאינו חפץ אפילו לקחת מנחה, ואף הציג לו לילך עמו או להשאיר לו מאנשיו, שכל זה מרמוז על הדרכים האלו ועוד.

ניתן לשמוע את השיעור של מאמר זה בקו 'חניכי הישיבות' – ברסלב: 077-31-40-331 בשלוחה: 34

מעוניין שהעלון ימשיך להיות מודפס?

אנו זקוקים לתרומה שלך!

ניתן לתרום דרך 'קהילות' בקופת 'עלמא דאורייתא' – עלון 'המקורבים'.

לתרומה בדרכים נוספות נא להתקשר:

054-848-73-17

קו 'חניכי הישיבות' – ברסלב' ב"י התורה המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

077-31-40-331

שלוחה: 1	הודעות ועדכונים.
שלוחה: 2	לשמיעת חלק מהגליונות הנפלאים שע"י 'הקבוצ'.
שלוחה: 3	1 - לשיעורים וכנסים שנמסרו למקורבים. הרב ישראל מאיר גלינסקי שליט"א: 0 - שיעורים אחרונים. 4 - שיעורים משנת תשע"ט.
שלוחה: 4	1 - שיחת חברים \ הודעות מאזינים. 2 - להשאת הודעה למאזינים. 3 - לשלוחת 'הליכה עם תורה' - 'חבורת תמימי דרך'. 4 - למענה ויעוץ.
שלוחה: 5	סיפורי התקרבות וראיונות.
שלוחה: 6	1 - פניני ליקוטי מוהר"ן על התורה. הרב שרגא זילברמן: 2 - שיעורים בליקו"מ. 3 - שו"ת ברסלב. 415 - שיעורים מכלל משפיעי אנ"ש. 6 - שיחות ומכתבי מוהר"א"ש. 7 - הזוה"ק בלשה"ק. 8 - דברי גדולי ישראל במעלת לימוד עמוד היומי בזה"ק.
שלוחה: 7	1 - שיעורים ברחבי הארץ. 3 - חברותות ברחבי הארץ. 2 - להשאת הודעה לביקוש שיעור או חברותא.
שלוחה: 8	1 - שירי ברסלב שורשיים. 2 - שירי ברסלב חדשים 314 - שירים כלליים. 5 - שירי 'דרשו'. 6 - תיקון הכללי בניגון.
שלוחה: 9	1 - שידור חי.
שלוחה: 0	0 - הודעות קבועות ונחוצות.

ויהן פני העיר

הנה מבואר בפרשה שיעקב אבינו חזר מבית לבן ואז "ויהן פני העיר" ומבואר בדברי חז"ל דהיינו שתיקן תחומין ומכאן ששמר את השבת, וכתב בזה בספר יקרא דשבתא דבר נפלא על פי המבואר במאמר חז"ל "זמחמת שיעקר אמונה בחינת נסים בחינת תפלה אינו אלא בארץ ישראל, על כן אמרו רז"ל אם משמרין אתם את השבת אתם נכנסין לארץ ישראל ואם לאו וכו'. כי קדושת ארץ ישראל בחינת אמונה נסים תפלה הוא רק על ידי קדושת שבת ועל כן כיבוש ראשון של ארץ ישראל שהוא כיבוש יריחו היה בשבת כמו שאמרו רז"ל. ועל כן נקראת ארץ ישראל נחלת יעקב כי הוא הראשון שמבואר בו ששמר את השבת כמו שכתוב ויהן פני העיר וכמו שדרשו רז"ל, ועל כן נסמך ענין זה לביאתו לשכם בארץ כנען ולמה שקנה שם נחלה בארץ ישראל כמו שכתוב ויקן את חלקת השדה וכו'. ועל כן אמרו רז"ל לא חרבה ירושלים אלא על שחללו בה את השבת כי על ידי חילול שבת ח"ו פוגמין בקדושת ארץ

על הפרשה ||| פנינים על פרשת השבוע לאור תורה זו

ישראל, ועל כן נחלת יעקב הוא נחלה בלי מצרים כמו שאמרו רז"ל (מדרש רבה נשא פרשה י"ד) כי הוא ההיפוך מבחינת מצרים כמבואר בפנים כי הטבע הוא בבחינת מצר וגבול. אבל נסים ואמונה ותפלה הם בחינת נחלה בלי מצרים בחינת היפלא מה' דבר. וזה אם תשוב משבת וכו' והאכלתיך נחלת יעקב היינו כנ"ל".

כל זה היה אחרי הכנת לבן ועשו שהם בחי' עצת הרשעים

ויש להוסיף ולהמתיק בזה שכ"ז היה דייקא אחר שיצא יעקב מבית לבן, ששם היה עיקר התגברות עצת הרשעים, ויעקב אבינו מחמת דבקותו באמת ובאמונה (ע"י שמירתו אמת, וכן ע"י מו"מ באמונה שנהג עם לבן שבוה נאהזים בבחי' אמונה), ניצל מזה, וכמו"כ אח"כ נלחם עם עשו שהוא ג"כ בחי' זוהמת הנחש, ולאחר שהכניע שני בחי' אלו אז זכה לשלימותו [שזה בחי' השם של ישראל שהוא עיקר מעלתו], ואז זכה לבחי' שבת וארץ ישראל בשלימות ששם הוא שלימות הארת האמונה הנ"ל.

הערות וביאורים ||| פניני הערות וביאורים לפי סדר מהלך התורה

ה. וזה פרוש: אמר רבה בר בר חנה: אמר לי ההוא טיעא, תא אחוי לך טורא דסיני. אזלי וחזאי דהדרן לה עקרבא, וקמיין בי חמרי חורתא. ושמעתי בת קול שאומרת: אזי לי שנשבעתי, ועכשו שנשבעתי, מי מפר לי.

רש"י: "שנשבעתי". מן הגלות, ברכתיב קראי טובי בנביאים.

תא אחוי לך טורא דסיני. שהוא בחינת עצות, בי שם קבלו תרי"ג עטין, חזאי דהדרן לה עקרבא. הינו שיש עצת נחש, עצת רשעים, שעל ידיהם אין יכולים לקבל עצת צדיקים, ורע אמת, וקמיין בי חמרי חורתא. זה בחינת ציצית שהוא שמירה מעצת הנחש, מנאופו כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (מנחות מ"ג). איזה ענין גידול, של לבן או של תבלת? ואמרו: משל לאחד, שצידה להביא לו חותם של זהב, הינו תבלת, וחותם של טיט, הינו לבן, וזה: "חמרי" לשון חמר טיט, "חורא" הינו לבן, כי עכשו זה עקר הציצית, ושמעתי בת קול שאומרת, אזי לי שנשבעתי, פרש רבנו שמואל: על הגלות הינו, על ידי ציצית יכולין לבוא לעצת צדיקים, לבחינת אמת, ועל ידי אמת באים לאמונה כנ"ל, ועל ידי אמונה בא הגאולה כנ"ל, וזה ששמע חרשת השם ותברך על הגלות כי הציצית שהם חמרי חורא גרם כל זה.

ביאור מאמר רבב"ח

רבינו מבאר בזה את מאמר רבב"ח שהראה לו הטייעא [שמרמו על האמונה והתפילה כמבואר בהמשך] את הר סיני מוקף עקרבים, והם עומדים כמו חמור לבן, ומבאר רבינו שהר סיני זה בחי' תרי"ג מצוות שקיבלו בהר סיני שזה עיקר העצות דקדושה, ומסוככים אותם עצות של רשעים שהם בחי' עקרבים, והתיקון לזה הוא הציצית שהיא בחי' חמרא חורתא, היינו חותם לבן [כי החותם עשוי מטיט שזה בחי' חומר, וזה הכוונה "וקיימו כי חמרי חורתא", היינו שהעמידה והקיום והתיקון לענין זה הוא ע"י בחי' הציצית שהוא בחי' חמרא חורתא], כי הציצית היא בחי' חותם המלך שמזכירה לאדם בכל רגע את התכלית ואת שמירת וקיום המצוות, וממילא ניצל עי"ז מעצת הרשעים.

ציצית היא בחי' תיקון העיניים

וכפי שנתבאר לעיל (באות ד) על פי משמעות הדברים בכללות המאמר, יסוד העניין הוא כי הציצית היא בחי' תיקון העיניים בבחי' קדושת הברית, שעי"ז אדם ניצל מעצת הרשעים שנמשכים מזהמת הנחש, כי עיקר עצת הרשעים נמשך מהסתכלות על הבריאה בהסתכלות ללא הסתכלות על התכלית [שזה עצמו בחי' ניאוף, שהוא מה שמסתכל על הדבר כעניין גשמי בלי תכלית אחרת], אבל כשאדם מסתכל על התכלית, ומסתכל על כל הבריאה במבט של אמונה, ובפרט אמונה כזו שהכל ניסים ואין כאן שום טבע רק הכל רזין עילאין, זה עצמו שורש וכללות עניין עצת הצדיקים, וכשמסתכל על הבריאה באופן כזה, ממילא נמשך לעצת הצדיקים שמגלים את דרכי פנימיות התורה שכולם סוככים והולכים על עניין זה, לידע את הפנימיות של נשמות ישראל, ופנימיות כל מצוה ומצוה, ופנימיות כל דבר בעולם, ועי"ז גם יודע שכל מה שעובר עליו הכל הוא רזין עילאין, כי אין שום דרך הטבע בעולם, וכל מה שיש בעולם הכל מהש"ת בהשגחה פרטית, כי יש מחדש שבידו לחדש דבר

ההדגשה שההר סיני מוקף ומסוכב בעקרבים

והנה יש כאן הדגשה בלשון רבינו שההר סיני "מוקף ומסוכב" בעקרבים שהוא בחי' עצת הרשעים, ומשמע לכאוי שיש כאן נקודה שהעצות דקדושה מוכרחים להיות מסוככים עם עצות הפוכות של רשעים, ונראה לבאר שעניין זה הוא על דרך מה שמתבאר בתחילת המאמר שתיקון התפילה והאמונה היא דייקא ע"י ירידת יעקב ובניו למצרים, והיינו כפי שנתבאר שם באריכות מדברי מוהרנ"ת, שעיקר התיקון הוא דייקא ע"י מה שהדבר בא בבחי' אתערותא דלתתא מתוך החושך וההסתרה של גלות מצרים שהיא בחי' היפך האמונה, וכשאנחנו מתחזקים באיזה אתערותא דלתתא להתחזק באמונה ולידע שיש מחדש ובידו לחדש דבר כרצונו והכל ניסים עילאין וניסים תתאין, עי"ז הוא עיקר שלימות תיקון האמונה והתפילה, ועל דרך זה כאן עיקר המעלה של עצת הצדיקים היא דייקא מחמת שיש עצת רשעים, ולא סתם שיש גם עצת רשעים, אלא הם מסוככים את עצת הצדיקים, באופן שזה מבלבל מאוד מאוד, וכמעט אי אפשר להבחין בזה כי אם ע"י ההסתכלות בעין האמת ולהפש באמת היכן

האמת נמצאת, זהו דייקא עצם מעלת עצת הצדיקים, ולכן מודגש שהעקרבים מקיפים ומסובבים את הר סיני שזה בחי' העצות דקדושה.

אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים

ועל פי זה נפלא מאוד מה שדוד המלך פתח את ספר תהילים בשבח ההולך בעצת הצדיקים [כפי שמדגיש מוהרנ"ת בלשונו וכמוכא לעיל] ומדגיש בזה את מה ש"לא הלך בעצת רשעים", כי אכן זה עיקר מעלת ההולך בעצת הצדיקים מה ש"לא הלך" בעצת הרשעים, כי זה מבלבל מאוד מאוד, ונראה על פניו כמו עצת הצדיקים, ורק ע"י חיפוש אמיתי אחר האמת, וזכה האדם ומאיר לו השי"ת לילך אחר עצת הצדיקים.

עצת רשעים הם נחש או עקרב

והנה יש כאן הערה נוספת בלשון רבינו, הנהגה בכל המאמר מוזכר עצת רשעים כ"עצת הנחש", שנמשך מזוהמת הנחש, ולכא'ו כאן במאמר רב"ח העצות האלו מוגדרות כ"עקרב" ויל"ע בטעם השינוי הזה למה כאן העצות נקראים עקרב ולא נחש כפי שמתבאר בלשון רבינו בכל המאמר, ולהבין העניין נקדים עוד דבר שצ"ב שהנה כאן מבואר שהעצות דקדושה הם ה"תרי"ג עיטין" שהם התרי"ג מצוות, וא"כ משמע שהעיקר מה שצריך להפש את הוא את התרי"ג מצוות שהם העצות דקדושה, אבל מכללות המאמר המשמעות היא שצריך להפש את עצת הצדיקים שגילו עצות חדשות בעבודת ה' איך לזכות לקיום התורה [ואמנם יסוד הדברים כבר נתבאר לעיל שבאמת הכל עניין אחד, וכל עצות הצדיקים הוא עצות איך לקיים את התרי"ג עיטין, אבל עדיין הדבר צריך קצת ביאור].

כנגד בחי' עקרב יש תרי"ג עיטין וכנגד בחי' נחש יש עצות הצדיקים

ויש לכא'ר בזה באופן נפלא מאוד [יסוד הדברים שמעתי בשם הרה"ח ר' נתן ליברמנט, ונתבאר בתוספת נופך] ששני הקישויות מתורצות אחת בחברתה, וביאור העניין שאכן יש בחי' נחש ויש בחי' עקרב, וכנגד זה יש בחי' תרי"ג עיטין, ויש בחי' עצת הצדיקים, וביאור הדברים שבתחילה עיקר עצת הרשעים היא בבחי' עקרב, וכנגד זה היה די בבחי' תרי"ג עיטין דא'ו שעי"ז ניצלים מהעצות שהם בחי' עקרב, אבל בהמשך הדורות כפי עצם ירידת הדורות בעומק הגלות, נוסף עוד ועוד בחי' התגברות הרע שהוא בחי' זוהמת הנחש, עד שמתחדש בכל עת בחי' עצות שנמשכות מזוהמת הנחש, וכנגד זה אין די בתרי"ג עיטין דא'ו, כי העצות האלו מסתירים מהאדם את התרי"ג עיטין דא'ו עצמם, עד שאין לו את הכח לזכות לקיום התרי"ג עיטין דא'ו, ולכן מוכרחים לעצות חדשות הנמשכות ממקום שנמשכות שהם מכניעים זוהמת הנחש, ועי"ז יכולים לזכות לתרי"ג עיטין דא'ו שהם מכניעים בחי' עקרב.

ביאור ההבדל בין נחש לעקרב

ונבאר קצת, כי יש הבדל בין עקרב לנחש, שעקרב ממות יותר מהר [ועי' ברכות לג ע"א ובתוס' שם], אבל הנחש יש לו 'זוהמא', ובאמת עיקר נשיכת הנחש הוא עצלות ועצבות כמבואר בדברי רבינו (בליקו"מ סי' קפט), והיינו שעקרב הוא בחי' כל העברות שהם ארס הממית, והם מרחיקים את האדם מהשי"ת ע"י שיש בהם ארס של ממום וטומאה נוראה, וכנגד זה העיקר הוא לקיים התרי"ג מצוות שהם תרי"ג עיטין דא'ו שכשהולכים בדרך התורה ניצלים מהארס של העבירות, ויכולים להתקרב להשי"ת בתכלית ההתקרבות.

אבל בהמשך הדורות מתגבר עצת הנחש שהוא בחי' זוהמת הנחש שהוא התגברות העצבות והעצלות, שאדם מרגיש שכל החיים שלו הם סתם, והכל קשה לו, וכל כיוצא בזה, וממילא אין לו כלל את הכח לקיים את התרי"ג מצוות שהם תרי"ג עיטין דא'ו שהם עיקר העצות להתקרב להשי"ת בזה העולם, וע"כ זה לעומת זה מתגלים בעולם עצות הצדיקים שהם בחי' פלא עליון [בבחי' "אודה שמך כי עשית פלא, עצות מרחוק אמונה אומן", וכמוכא ביקרא דשבתא

על מאמר זה, כי עיקר עצת הצדיקים הוא היוזק האמונה, והם עצות שנמשכות ממקום גבוה מאוד וכמוכא בחי"מ ואכמ"ל], שהם מגלים את בחי' העיטין הנכונות על כל דבר בעולם ועל כל פרט ופרט של כל מצוה ומצוה, וכל מה שעובר על האדם וכנ"ל, וממילא האדם מוצא עצה לנפשו איך להתחזק ולהתחדש בקיום התורה, ועי"ז זוכה להגיע לקיום התרי"ג עיטין שהם עיקר העצות דקדושה, וזכה נפלא ומתוק מאוד שאכן את הר סיני הקיף "עקרב", אבל בהמשך הדורות מתגבר בחי' נחש, ולזה אין די בתרי"ג עיטין דא'ו כי העצות עצמם צריכים עצות איך לזכות לזה, ולזה באה ההתגלות של עצת הצדיקים ודו"ק.

ביאור ההדגשה שעכשיו עיקר הציצית הוא הלבן

עוד נקודה יש כאן במה שמודגש בלשון רבינו שהתיקון הוא ע"י ציצית לבן שעכשיו זה עיקר הגלות, וכתב בזה בספר באבי הנחל דבר נפלא מאוד וז"ל: "נראה לי לכא'ר כי תכלת ולבן שביציצית זה בחינת התחברות אמת ואמונה, כי תכלת הוא בחינת אמונה כי תכלת דומה לים וכו' דומה לכסא הכבוד, שהוא בחינת מלכות אמונה כידוע. ולבן הוא בחינת אמת, כי כל הגוונים הם נעשים על ידי צבע, אבל לבן הוא עצם הגוון שלו, וזה בחינת אמת, בחינת טיפי המוה, ליבונא דמוחא, עצת הצדיקים, ועל כן בזמן הבית כשהיו ישראל בארץ ישראל ששם הוא עיקר האמונה כמ"ש שכן ארץ ורעה אמונה, על כן היה אז תכלת בציצית בחינת התחברות אמת ואמונה, ועל כן לא היו יכולים כל כך להתגבר עצת רשעים למנוע מלהתקרב לצדיקים, אבל כשגלו ישראל מארצם, וזה היה על ידי פגם אמונה, כמו שאמרו רז"ל לא הרבה ירושלם אלא בשביל שפסקו ממנה אנשי אמונה, על כן נתעלם החלזון ואין לנו תכלת בציצית, ולא נשאר לנו כי אם הלבן שבציצית, שהוא בחינת עצת צדיקים, זרע אמת, כי על ידי מצות לבן שבציצית אנו זוכין להתקרב לצדיקים, ולקבל מהם עצות קדושות, זרע אמת ואמונה, ועל ידי זה תבא הגאולה ויחזור לנו החלזון בחינת תכלת שבציצית".

והיינו שהתכלת שבציצית היא בחי' 'הארת האמונה' והלבן שבציצית הוא בחי' 'הארת האמת' ובזמן שהיה בית המקדש היה הארת האמונה בשלימות ועי"כ היה תכלת, אבל בזמן הגלות האמונה בגלות, ועיקר קיומנו בגלות הוא ע"י עצות הצדיקים שהם בחי' הארת האמת [שעל ידיהם אנו זוכים לאמונה], אבל האמונה עצמה אינה מאירה באתגליא כ"כ וע"כ עכשיו עיקר הציצית הוא הלבן ולא התכלת, והוא נפלא מאוד.

ומבואר בלשונו שכשהיה תכלת שהיא הארת האמונה, ממילא לא היה כאפשר כ"כ להתגבר עצת רשעים, ויש להמתיק הדברים על פי הנ"ל, שבעת שהיה בית המקדש קיים היתה מאירה האמונה ועי"כ עיקר המלחמה היה רק שלא לעבור על התורה שזה בחי' עצת רשעים שהם בחי' עקרב, אבל עצת הנחש שהוא בחי' ההסתרה על האמונה עצמה שבאה מזוהמת הנחש, לא היתה יכול להתגבר כ"כ, אבל בעת הגלות האמונה עצמה נסתרת, ומתגברים הרבה עצות שהם מסתירים את אור האמונה שזה בחי' עצת הנחש, ועי"כ עיקר קיומנו בגלות הוא ע"י בחי' עצות הצדיקים שמתחדשים בכל פעם מחדש שזה בחי' אור הלבן שבציצית שהוא בחי' אור האמת שמאיר ע"י עצת הצדיקים [ועל פי זה מתבאר שאף שאין לנו תכלת, אבל אור הלבן שבציצית מאיר היום אף יותר מוזמן ביהמ"ק, ואולי זה פנימיות העניין שנתונים חוטי לבן גם כנגד חוטי התכלת, כי הלבן מאיר היום גם את האמונה, שזה בחי' מה שעצת הצדיקים מאירים את בחי' האמונה ודו"ק, ואנב יש לציין שכידוע היה ויכוח בין ראב"ר"נ להרב משטערין אם יש לחשוש לגילוי התכלת, והרב משטערין הוכיח מדברי רבינו ז"ל כאן שבגלות עיקר הציצית הוא דייקא הלבן, והנה אף שפשמות הלשון כאן לכא'ו נוטה יותר כן, מ"מ על פי הנ"ל יש מקום לכא'ר לדעת ראב"ר"נ שאחר שנתגלה אור רבינו ז"ל בהתגלות עצומה, שוב חזר אור האמונה למקומה, כי כשמתגלה אור האמת בשלימות, גם האמונה מתחזקת עי"ז וק"ל].

❖ סדרת מאמרים בעניין: דרך ברסלב ודרך ליטא, הילכו שניהם יחדיו? ❖

בדורנו אנו עדים ב"ה לתופעה ההולכת ומתרחבת של בני ישיבות אשר התחנכו בישיבות ליטאיות, המתקרבים בשלב מסוים של חייהם לדרך ברסלב, ומוצאים בה טעם נפלא. והנה לאנשים שאינם מכירים מבפנים את שני הדרכים ומסתכלים על הדברים מבחוץ, שני הדרכים עלולים להיראות כביכול כסותרות זו את זו באופן שכמעט אי אפשר להפגיש ביניהם. אולם לאמיתו של דבר, מי שמכיר ומתבונן יותר לעומק, יודע שיש בין שני הדרכים הרבה נקודות מקבילות ומשלימות, והחיבור ביניהם מהווה קרקע פורייה שמאפשר צמיחה מיוחדת. ברצוננו להתבונן במאמרים הבאים בכמה נקודות השייכות לענין זה.

מאמר ג

ממה חששו מתנגדי החסידות, והאם חששות אלו קיימים בדרך ברסלב

ולכן קמה התנגדות גדולה כל כך מצד גדולי תורה ויראה, ולמטרה זו אף חיבר הגר"ח מוואלוז'ין זצ"ל את ספרו נפש החיים, שבו הוא מאריך לבאר את ערך לימוד התורה, ואת ערכם של מעשי המצוות שנעשים על פי ההלכה גם כאשר אינם בשלימות הלב, אולם בהמשך התברר שהיה מדובר בחששות בעלמא, ואדרבה, הוברר לכל שתנועת החסידות קידשה אף היא את ערך לימוד התורה בדרך שלה, וגם לא באה להמועיט כלל בערך ההלכה ובערך גדולי התורה, אלא באה להוסיף אור וחיות בתוך כל המערכת הקיימת, להאיר את נשמות ישראל באור האמונה והאהבה והיראה, ושלא לעשות רק כמצות אנשים מלומדה, אלא לחפש בכל דבר את נקודת הדבקות בה' שהיא נקודת המרכז של כל העבודה. ואפשר לומר שבהמשך הדורות הובן כללות הענין ופסקה ההשדנות הקיצונית כלפי תנועת החסידות, אם כי עדיין נשאר פה ושם עד היום הזה מנהגים שונים שהתקבלו אצל כמה עדות חסידיות שהאחרים אינם רואים אותם בעין יפה, וטוענים שיש בהם 'הגמשה' יתירה של ההלכה, שלא לפי הכללים ההלכתיים הרגילים, ואכמ"ל.

כל זה בנוגע לחסידות הכללית, אולם כאשר אנו מדברים על דרך ברסלב אנו מוצאים בה נקודות השקה מובהקות עוד יותר לדרך ליטא בנושאים שעומדים בציפור הנפש של גדולי ליטא, שהם לימוד התורה, והיצמדות מוחלטת להלכה [עד כמה שזה עשוי להישמע מוזר למו שהתרשמותו היא חיצונית בלבד].

נקדים ונאמר, שתנועת ברסלב אמנם צמחה על רקע תנועת החסידות הכללית, ומוהר"ן מברסלב זצ"ל כנינו של הבעש"ט שהיה מקושר לקנו בכל נשמתו, בוודאי המשיך את דרכו, וכלל את כל הטוב שקיבל מהבעש"ט ותלמידיו בתוך דרכו שלו, אולם עם כל זה אי אפשר לראות בדרך שיצר רק עוד זרם בין שאר הזרמים בחסידות הכללית, אלא יש בה גם הידוש והתפתחות על דרך הבעש"ט, כמו שאמר מוהר"ן עצמו (היי מוהר"ן רעט ועוד). ולכן לא כל סגנון שקיים בחסידות הכללית מוצא את מקומו בטבעיות גם בברסלב.

ולענייננו, גם ביחס לשתי הנקודות שהוזכרו קודם לכן, עליונות לימוד התורה, והקיבעון המוחלט של ההלכה בלי אפשרות לזוז ממנה, שקיים בהם פער מסוים בין תפיסה של ליטא לתפיסת החסידות [אם כי לא באופן קיצוני כמו שחששו ראשוני המתנגדים], לברסלב ישנה אמירה מיוחדת כלפיהם, באופן שמקרב אותה יותר לתפיסה הליטאית. כמו שיורחב על כך במאמרים הבאים בעז"ה.

במאמר הקודם נתבאר שדרך החסידות ודרך המוסר שהתפתחה בישיבות הליטאיות אינם שני דברים סותרים, אלא משלימים והולכים ביחד, בפרט לאור ההתפתחות הגדולה בעולם המוסרי בדורות האחרונים ולאור ההתרחבות של עולם המוסר והמהשבה.

ואף שכאשר התחילה תנועת החסידות להתפשט היתה עליה התנגדות גדולה מצד גדולי ליטא, שהגיעה עד כדי הרמות ובזיונות גדולים, הכל מודים שההתנגדות החריפה עברה מן העולם ואין לה מקום כיום, ועובדה ברורה היא שאין כיום מי שיעז להתבטא כנגד גדולי החסידות כביטויים שהתבטאו כנגדם בזמנו [ומי שיעשה כן, דינו הרוץ כמבזה תלמידי חכמים וצדיקים כמלוא המובן של המושג], וכמו כן אין מי מבעלי הדעת שיכול לזלזל בתרומתה הגדולה של תנועת החסידות ליהדות. ומה שהרבה מכני ליטא אינם מכירים את תורת החסידות, בדרך כלל אינו מחמת התנגדות עקרונית, אלא מחמת שלא הורגלו לשפה ולסגנון החסידי שהוא זר להם, ולכן אינם מוצאים בו טעם וענין, כדרכם של רוב בני אדם לאהוב מה שמכירים ורגילים בו, ולא דברים חדשים שזרים להם.

והנה אין כאן המקום לעסוק בפרטים של המחלוקת שהיתה בזמנו, ובוודאי לא בדברים שאינם מביאים שום תועלת, אולם נתייחס כאן למובאה יסודית אחת שמבחינה ממה חששו בזמנו המתנגדים לחסידות, ומזה יובן מה הם יסודות 'דרך ליטא' שאותה אנו רוצים למוזג עם דרך החסידות בכלל ועם דרך ברסלב בפרט.

בספר שאילתות מהגר"ח מוואלוז'ין זצ"ל (אות פח) מובא בשמו: 'אמר לקרובו שרצה להיות מכת החסידים: היוהר לשמור על כל פנים ג' דברים אלו אשר אנכי מצווך: א. שלימוד הגמרא בעיון יהיה אצלך [עבודה] היותר גדולה ויקרה להקב"ה, אף לפלפל במיגו דרמאי, ואל יפתוך בני מה לי בזה, וללמוד בכדי שידע הדין על בוריו. ב. שלא תעבור על דינא דגמרא בשום אופן. ג. ליוהר למען ה' שלא תדבר על הגדולים, ובפרט על אדמו"ר החסיד הגאון רבינו אליהו זצ"ל.

למדנו מכאן שלושה דברים שחששו עליהם בזמנו אצל החסידים: א. שלימוד גמרא בעיון ואליבא דהלכתא יהיה נחשב ביותר. ב. לא לעבור על דינא דגמרא. ג. להיוהר מאוד לא לדבר על גדולי התורה.

והנה החששות שהיו בזמנו לא היו פורחים לגמרי באוויר, והיו כמה וכמה תופעות שנתנו מקום למתנגדים לחשוש שמא קמה כאן קבוצה שרוצה לשנות את ערכי היהדות ולהשפיל את ערך לימוד התורה, ולפרוץ פרצות בהלכה,

הסתובבת כמו סביבון עד שמצאת את העלון?

חדשו! ניתן לעשות מנוי לקבלת עלון 'המקורבים' וכן את עלון 'הקבצו' עד לביתכם דרך מכשירי 'קהילות' שבבתי הכנסת. חפשו: עלמא דאורייתא. \ המנוי על-דעת המערכת. \ לברורים: 054-848-73-17

ימי הודאה

ההרגשה של הכרת הטוב, היא תכונה אנושית. מדוע אם כן, כל כך קשה לנו לומר תודה להשי"ת?
הלא הוא עושה לנו באמת כל כך הרבה טובות להיכן נעלם א"כ הרגש הבסיסי של הכרת הטוב?!

האמת) בדבר טוב שקבלנו – ישנה ממילא 'הערכה' (מלשון 'תודה'). אך אם אין 'הכרה' – מהיכן תבא ה'הערכה'.

זו היא הסיבה שאיננו מרגישים רגש של 'תודה' כלפי השי"ת; לא כי חסר 'הערכה', אלא כי חסרה 'הכרה'. הבעיה היא לא ב'תודה', אלא ב'הודאה' בעל דין; אם נרצה לומר לו תודה, נצטרך בהכרח 'להודות' על האמת' ולהכיר בכך שהוא נמצא כאן, וקרוב, ולא רק – אלא אכפת לו ממני, והוא אוהב אותי ודואג לי. וההכרה הזו קשה עלינו.

נמצא שהבעיה היא שורשית, ומתחילה הרבה יותר מוקדם. הנושא הוא: האם אני מכיר במציאות ה' הממלאה את כל המציאות, ויותר מכך – האם אני מרגיש פמוך וקרוב אליה; 'קרוב' לא רק טכנית אלא גם ובעיקר 'נפשית' – קרבה של ידידות ואהבה. וכאן טמון הסוד של חנוכה.

שעשוע עולם הבא

אם הגענו לכאן – נמשיך ונשאל: ממה נובעת מציאות זו גופא? מה גורם את הקושי להכיר בעובדה שהשי"ת נמצא כאן, ולהכיר בכך שהוא המשפיע את כל השפע, ונותן את כל החסדים.

ניתן לומר שזה משתלשל מחוסר 'רצון'. הכרה כזו משעבדת את האדם, ומטילה עליו עול, והוא מעדיף לכפור בזה וממילא להיות 'משוחרר'. וזה נכון, אבל לא לגמרי. הסיבה האמתית לזה היא חוסר 'יכולת' להכיר בכך. ה'עולם' הוא 'העלמה'. עצם מציאותו מכסה ומסתיר את האמת, וההימצאות בעולם לא מאפשרת כמעט להכיר את האמת.

והרבה דרגות יש בדבר. יש הכופרים לגמרי במציאות ה', רח"ל; יש המכירים בעצם מציאותו, אך כופרים בהנהגתו (וזו המציאות ה'נורמלית' של גוי); ויש שכבר מכירים אף בהנהגתו, אבל לא מאמינים באהבת השי"ת אלינו, וברצונו החזק להיטיב לנו בכל טוב שבעולם. וכאן אנו עומדים בדרך כלל; אנו מאמינים במציאות ה', אבל קשה לנו מאד להכיר בכך שהוא קרוב אלינו ואוהב אותנו.

התכלית של התורה והמצוות, הם 'לברר' את ההסתרה, ולגלות את מציאות ה'; לא רק את מציאותו, אלא גם ובעיקר את אהבתו והיבורו אלינו. התורה היא 'נשיקות פיהו' והמצוות הם 'צוותא' עמו יתברך. וזאת היא עבודתנו עד שמישיה יבא. ועי"ז יש לנו כח לאט לאט להתקרב אליו יתברך. כשמישיה יבא, תוסר ההסתרה לגמרי, ותתגלה מציאות ה' וקרבתו אלינו. או אז "כל הקרבנות בטלים" – אין צורך יותר בשום עבודה ובידור "הוץ מקרבן תודה", כי כל העולם יהיה מלא ב'הודאה' על האמת, וממילא ב'תודה' והודאה. אז נרגיש בבידור כיצד אנו סמוכים וקרובים אליו יתברך, וזה יהיה השעשוע הגדול.

"ימי חנוכה הם ימי הודאה" (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' ב). כלומר, ימי החנוכה אינם רק ימים שבהם מודים, אלא הם ימים של הודאה. זו מהותו של החג.

והעניין פלא, וכי רק בחג זה אומרים 'הלל' והלא בכל החגים כולם לא יוצא מן הכלל – פסח, שבועות וסוכות – אומרים הלל, ונאפילו בפורים שלא אומרים 'הלל', אמרו חז"ל "קריאתה זו הלילא" – קריאת המגילה נחשבת כאמירת ההלל. ולמרות זאת, לא מצאנו שהם נקראים "ימי הודאה".

זאת ועוד, וכי אמירת ההלל היא המצוה היחידה של חנוכה, הלא ישנה גם מצוה הדלקת הנרות – שבפשוט היא יותר עיקרית ומודגשת מאשר אמירת ההלל, ועל כל פנים לא פחות חשובה. ומדוע לא ייקרא החג על שם מצוה זו.

ולאחר כל זה, לו לפחות היו מספרים על הנס שהיה ואז מודים על כך, ניהא. אך דווקא בחנוכה – בשונה מכל החגים – אין מצוה ואפילו לא מנהג לספר סיפורו של נס, אלא רק מצוות מעשיות לפרסומי ניסא, וכי איזו הודאה יש בזה, ועל מה?!

* * *

ההרגשה של הכרת הטוב, היא תכונה אנושית. כל אחד שעושה טובה לחברו – וחברו יודע מכך – מטבע הדברים יהיה לו רגש של הכרת הטוב, ולכל הפחות יאמר 'תודה'.

מדוע אם כן, כל כך קשה לנו לומר תודה להשי"ת? הלא הוא עושה לנו באמת כל כך הרבה טובות – הוא נותן לנו אויר לנשימה, לחם לאכול, מים לשתות, מיטה לישון, בית לדור בו. וגם אף ופה ורמ"ח איברים ושם"ה גידים שיהיה עם מה לנשום ועם מה לאכול לשתות ולישון... וזו רק ההתחלה. להיכן נעלם א"כ הרגש הבסיסי של הכרת הטוב?!

ואמנם, אי אפשר להודות על הכל. וכמו שאומרים ב'נשמת': "אילו פינו מלא שירה... אין אנהנו מספיקים להודות...". אבל משום-מה, עצם הרגש והצורך להודות – גם הוא איננו, ואנא לא נכחיש זאת. והשאלה היא – מדוע?

התשובה מרומזת בתוך הדברים. אמרנו "כל אחד שעושה טובה לחברו וחברו יודע מכך – יש לו רגש הכרת הטוב". ובכך, כאן הבעיה: איננו יודעים מכך!...

הודאה – תרתי משמע

ביאור העניין: המילה 'הודאה' כוללת שני משמעויות – האחת מלשון 'תודה', והשניה מלשון 'מודה' על האמת, ובקצרה: 'הכרה', ו'הערכה'. והאחד תלוי בחברו; כי כאשר ישנה 'הכרה' (מלשון 'מודה' על

אותו?... ולכן – כולם ברחו. עזבו מעצמם את היהדות, עזבו את בית המקדש, הלכו אל היוונים, והתייוונו.

החשמונאים לעומתם, יצאו וצעקו "מי לה' אליו" כאומרים: אתה והשי"ת חד הם. הוא ממש אצלך, מרחק של פחות מסנטימטר, אתה דבוק בו. אינך 'רואה' אותו – אז מה? והם לחמו על כך במסירות נפש. מלחמה ללא הגיון, ללא סיכוי.

או אז זכו להמשיך 'אור' גבוה ונשגב, אור שנמשך מימות המשיח. והאור הזה גובר על 'החושך' של יון, ומאפשר לנו לראות ולהכיר גם בתוך החושך את המציאות האמתית, מציאות הקרבה האהבה והחסד של השי"ת לכל יהודי. זה האור של המנורה שמאירה את נשמותינו ומודיעה לנו: "ראו חיבתכם לפני המקום", שהנר המערבי, ובהנוכח כל הנרות – דולקים ודולקים ללא הפסקה.

והאור הזה יורד והודר לכל בית ולכל פינה, גם בהסתרה, וגם בהסתרה שבתוך ההסתרה, ומגלה בכירור שהשי"ת סמוך וקרוב אלינו, אוהב אותנו ודואג לנו, וברגע שאנו זוכים 'להכיר' בכך, ממילא אנו 'מודים' על כך. ומגלים שבעצם "על ניסוך שבכל יום עמנו, ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת" – כל מה שיש לנו הכל ממנו יתברך, וההודאה ממלאת את כל הלב וכל הפה "ימלא פי תהילתך".

זו היא א"כ מהותו של החג. הדלקת הנרות ואמירת ההלל חד הם. שניהם גם יחד מאירים לנו את אור ה'הודאה'. כי ה'הודאה' איננה רק פעולה של אמירת הלל, ולא דווקא אמירת תודה על נס מסוים שנעשה (ולכן אין צורך לספר אותו); אלא גילוי והכרה של מציאות ה' בתוך חיינו, שלוח צריך אור גדול ומיוחד, אור של משיח. את האור הזה אנו ממשיכים ע"י 'הדלקת הנרות', וכתוצאה מכך, אנו זוכים לאמירת ההלל. שאיננה רק אמירה, אלא הכרה עמוקה. והכרה זו מלווה אותנו כל השנה וכל החיים.

וכאן אנו באים לסוד הגדול והנפלא של הנוכה.

המלחמה של היוונים הייתה בעיקר על ההכרה הזו. הם לא נלחמו על פרט או שניים ביהדות. אלא על המחשבה וההרגשה שאנו קרובים וסמוכים אליו יתברך. הם נלחמו על ה'הודאה באמת', וממילא על ה'הלל והודאה'.

למעשה, הם כמעט לא היו צריכים 'להילחם'. 'חושך זה יון', אומרים חז"ל – "שהחשיכו עיניהם של ישראל". כל עבודתם הייתה פשוט 'לעשות חושך', הא ותו לא. מה קורה כשיש חושך? לא רואים את האמת, לא רואים את הטוב.

העולם מלא בכל כך הרבה טוב. אין אדם בעולם שאינו מוקף בחסדים מכף רגל ועד ראש, ואין יהודי בעולם שאינו מלא וגדוש במעשים טובים ובמצוות ובנקודות טובות. אבל החושך מכסה על הכל, ולא נותן להכיר בכך, ובוודאי שלא לשמוח בכך. הוא לא נותן 'להודות באמת' שיש לנו טוב, וממילא לא שייך 'להודות ולהלל' על זה.

החושך עושה לנו קר בלב. ולכן, ההרגשה הפשוטה שלנו היא "כשנאת ה' אותנו!". אנו חיים בתחושה תמידית של ריחוק וניכור. וגם אם מקיימים לומדים תורה ומקיימים מצוות, אין זאת אלא כשור לעול וכחמור למשא, בוודאי לא מתוך הרגשה של "סמוך וקרוב אליו יתברך" (ליקו"מ שם).

וזו היא פעולה ישירה של היוונים. הם דאגו להחזיר עמוק בלב ש"אין לכם חלק באלוקי ישראל". אתה יכול להאמין בו, ואתה יכול אפילו לעבוד אותו. אבל אל תחשוב לרגע שאתה שייך אליו. שהוא אוהב אותך וטוב אליך. אין סיכוי. לא ייתכן. והא ראייה – אתה רואה

חבורות ושיעורים למקורבים! \ \ לדיווח על שיעורים ועוד נא להשאיר הודעה בקו הניכוי הישיבות – ברסלב, בשלוחה: 72

עיר	נושא השיעור	מגיד השיעור	יום ושעה	לפרטים
בני ברק	התחזקות	הרב שרגא זילברמן שליט"א	יום שלישי ב-8:30 בערב	בית הכנסת ברסלב רח' מימון
בני ברק	'תמימי דרך' הליכה עם תורה	לומדים בחבורה חבורת הניכוי הישיבות ב"ב	מלווה מלכה!!	0548487317
בני ברק קרית הרצוג	ליקוטי הלכות	לומדים בחבורה	מוצאי שבת בבית פרטי בשעה: 10:00	0548496139
בני ברק קרית הרצוג	שיעור התחזקות	נושא בפרשה	בכל ליל שבת מברכים	0548496139
בני ברק	התחזקות	רבנים שונים	יום שני בערב לבחורים	0548517128
בית שמש	חבורה ללימוד לקוטי מוהר"ן	לומדים בחבורה	יום שישי בשעה: 11:00 בבוקר	0548528387

אחי היקר!

עד מתי נחכה למשיח - - - בשביל ללמוד זוהר??? הגיע הזמן שנבין - - - לימוד הזוהר מביא את המשיח!!!
 כותב הזוהר הקדוש (פרשת נשא, קכו):
 "ומשום שעתידים ישראל לטעם מעץ החיים, שהוא ספר הזהר הזה, יצאו בו מהגלות ברחמים!!
 רכוש לך עוד היום את ספר הזוהר הקדוש עם הפירוש הנפלא 'מתוק מדבש'!
 משלוח חינם עד הבית! וכן ניתן להזמין את כל ספרי בעל 'מתוק מדבש'.
 ע"י נציג אישי: 054-848-73-17

אמר רבינו הקדוש:

"רציתי שהענין שלי יתפשט בלבבות האנשים המתמידים בעבודתם כאנשי ליטא!!"

(שייח ערפי קודש ז"ב, סימן ז"ר)